

به نام خداوند جان و خرد

درس نامه

کنترل عفونت

در دندانپزشکی

مؤلف: دکتر مسعود یغمایی

ویرایش: دکتر گلناز مراد

سرشت:	۱	یقمائی، مسعود، ۱۳۲۹ -
عنوان و نام پدیدآور:	۲	درس نامه کنترل عفونت در دندانپزشکی/نویسنده مسعود یقمائی.
مشخصات نشر:	۳	تهران: صهبای دانش، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۴	۱۸۰ ص: مصور (رنگی). جدول (رنگی).
شابک:	۵	978-600-5692-02-0
وضعیت فهرست نویسی:	۶	آییا
موضوع:	۷	دندانپزشکی -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع:	۸	بیماری‌های آگیر -- پیشگیری
موضوع:	۹	دندانپزشکی -- ابزار و وسایل -- بهداشت
موضوع:	۱۰	آسیب بروتیک‌ها
موضوع:	۱۱	عفونت‌های بیمارستانی -- پیشگیری
رده بندی کنگره:	۱۲	۵۲۷/۵۲۷۰۲۹۰
رده بندی دیویی:	۱۳	۶۱۷/۶۰۰۲۸۹
شماره کتابشناسی ملی:	۱۴	۲۴۵۷۲۵۹

نام کتاب: درس نامه کنترل عفونت در دندانپزشکی

نویسنده: مسعود یقمائی

ویرایش: گلناز مراد

ناشر: صهبای دانش

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۱

شابک: ۰-۰۲-۵۶۹۲-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۵۵۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۹۱۲۳۵۹۱۴۴۳-۶۶۴۰۶۴۷۷

فهرست

پیشگفتار	۵
مقدمه	۶
فصل ۱ فلور طبیعی (Flora = Biota)	۷
فصل ۲ پاتوژن های با منشأ خون	۱۵
فصل ۳ ویروس نقص ایمنی در انسان	۲۵
فصل ۴ بیماری های عفونی قابل انتقال به تیم دندانپزشکی	۳۱
فصل ۵ انتقال میکروارگانیسم ها از راه آب یخ، دندانپزشکی و هوای فشرده	۳۹
فصل ۶ واکسیناسیون	۴۷
فصل ۷ چگونگی انتشار میکروارگانیسم و Cross Infection	۵۵
فصل ۸ وسایل حفاظت شخصی	۶۳
فصل ۹ استریلیزاسیون	۸۳
فصل ۱۰ محلولهای ضد عفونی (Disinfectants)	۹۹
فصل ۱۱ Antiseptics	۱۱۵
فصل ۱۲ Prep and Drape	۱۲۳
فصل ۱۳ کنترل عفونت در بیمارستان	۱۳۳
فصل ۱۴ کنترل عفونت اختصاصی در پروتز، ارتودنسی، اندودنتیکس، رادیولوژی	۱۳۹
فصل ۱۵ Needle stick and Cut	۱۵۳

فصل ۱۶ زباله (پسماند) پزشکی (Medical waste) ۱۶۱

فصل ۱۷ اصول آنتی بیوتیک درمانی (Principles of Antibiotic therapy) ۱۶۷

www.ketab.ir

پیشگفتار

حفظ سلامت بیماران مراجعه کننده و کارکنان مطب دندانپزشکی از نظر اخلاقی و قانونی بسیار با اهمیت است. در سال های اخیر به علت شیوع بیماری های عفونی واگیردار علی الخصوص بیماری های ایجاد شده به علت پاتوژن های با منشأ خون (Blood-Borne Pathogens) توجه ویژه ای به شناخت و پیشگیری از انتقال این بیماری ها معطوف شده است شاید به همین علت در دروس دندانپزشکی مثل ترمیمی پروتز، اندودانتیکس و مانند آن در ساعاتی به موضوع کنترل عفونت اختصاص یافته است. به علاوه یک واحد درس نظری نیز به نام کنترل عفونت در سال سوم به دانشجویان ارائه می گردد. در این واحد اطلاعات جامع و قابل توجهی از نقش و اهمیت میکروارگانیسم ها در ایجاد بیماری ها، نحوه زیست و انتقال میکروب ها و راه های حفاظت از بیماران و تیم دندانپزشکی و سایر مسائل مرتبط تشریح می گردد.

در سال تحصیلی جاری (۹۰-۹۱) تدریس این درس در دانشکده دندانپزشکی شهید بهشتی به عهده استاد عالیقدر جناب آقای دکتر مسعود یغمایی گذاشته شد. جناب آقای دکتر یغمایی که معلمی مسئول و زبردست در امر آموزش می باشد، برای ۱۷ جلسه درس دانشجویان طرح درسی را تهیه و آن را اجرا نمودند. با توجه به ضرورت در اختیار بودن منبعی برای مطالعه دانشجویان، ایشان مطالب تدریس شده را منظم و در قالب ۱۷ فصل برای چاپ آماده کردند هر چند امکان پرداختن بیشتر به مسائل و عناوین مطروحه وجود داشت و همچنین افزودن عناوین دیگر نیز میسر بود، اما تصمیم بر این شد که از بسط و گسترش موضوعات و مطالب در این مقطع صرف نظر گردد و صرفاً مطالب درس داده شده چاپ و منشر گردد. بنابراین نام درس نامه بر آن نهاده شد. مراکز تحقیقاتی علوم دندانپزشکی، اندودنتیکس، ناهنجاری های دندانی - فکی و پیشگیری از بیماری های دهان و دندان افتخار دارند که در جهت توسعه و ترویج علم، دانش و ارتقاء سلامتی جامعه این کتاب ارزشمند را چاپ و منتشر نمایند. امیدواریم این کتاب مورد استفاده دانشجویان دندانپزشکی، همکاران محترم دندانپزشک و پرسنل محترم واحدهای دندانپزشکی قرار گیرد.

دکتر سید محمدرضا صفوی	دکتر سعید عسکری	دکتر اصغر عبادی فر	دکتر محمدحسین خوشنویسان
رئیس مرکز تحقیقات	رئیس مرکز تحقیقات	رئیس مرکز تحقیقات	رئیس مرکز تحقیقات
علوم دندانپزشکی	اندودانتیکس	ناهنجاری های دندانی-فکی	پیشگیری از بیماری های دهان

مقدمه

در عهد باستان، دیو و شیطان و اهریمن و امثالهم را موجب بروز طاعون و عفونت می دانستند و از آتش برای از بین بردن آن استفاده می کردند.

در اواسط قرن نوزدهم پاستور (Louis Pasteur 1822-95) فرضیه وجود میکروب یا Germ را مطرح نمود و از آن به بعد مطالعه نقش میکروارگانیسم ها در ایجاد عفونت آغاز گردید. بعدها رابرت کخ باسیل عامل سل (باسیل کخ) را کشف کرد و از بی کلور جیوه به عنوان آنتی سبتیک استفاده نمود که این آغازگر توجه به کاربرد از این مواد بود. اولین استریلیزاتور رطوبتی در سال ۱۸۸۶ در آلمان ساخته شد.

امروزه با شناخت بیشتر، روش های کنترل عفونت مشخص شده است و معمولاً کوتاهی در رعایت اصول موجب انتشار میکروارگانیسم از بیمار به بیمار، از کارکنان پزشکی، از گروه پزشکی به بیمار، از مطب به جامعه و سرانجام از جامعه به مطب است.

هدف از تهیه این درس نامه، استفاده دانشجویان دوره عمومی دندانپزشکی است و سعی می شود نیاز یک واحد درسی را تأمین نماید. به همین سبب مطالب به صورت فشرده و کاربردی مطرح خواهد شد. در صفحات پایانی کتاب، کنترل عفونت اختصاصی در پروتز و لابراتوار، رادیولوژی، ترمیمی، اندودنتیکس و ارتودنسی مطرح خواهد شد. با توجه به نیاز به حضور دندانپزشک در بیمارستان یک فصل نیز به کنترل عفونت بیمارستانی اختصاصی داده شده است. همچنین در فصل آخر، اصول آنتی بیوتیک تراپی مورد بحث قرار گرفته است، چه متأسفانه تجویز بی رویه و غلط آنتی بیوتیکها به ویژه برای پیشگیری از عفونت زخم بسیار رایج است.

در خاتمه لازم می دانم از سرکار خانم دکتر گلناز مراد که در ویراستاری این مجموعه به صورت افتخاری همکاری نمودند تشکر نمایم. هم چنین از جناب آقای دکتر جعفر انبال و مرکز تحقیقات دندانپزشکی که در امر چاپ این کتاب درسی نهایت همکاری را نمودند، تشکر بسیار دارم.

باتشکر

مسعود یغمایی

پائیز ۱۳۹۰